

Beschermd Wonen, Maatschappelijke Opvang

Stand van zaken, december 2019

Onderstaande informatie is opgesteld naar aanleiding van de toezegging van wethouder Bentvelzen in het forum Samenleving om eind 2019 een terugkoppeling te geven over de stand van zaken betreffende de door-decentralisatie Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang.

Terugblik

Met de nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) kregen gemeenten in 2015 een bredere verantwoordelijkheid, met daarbij de ondersteuning in de vorm van Beschermd Wonen (BW) en Maatschappelijke Opvang (MO). Om deze ondersteuning goed te realiseren hebben gemeenten Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Rijswijk, Wassenaar en Zoetermeer in 2017 de regionale beleidsvisie Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang 2018-2020 opgesteld. Hierop voortbordurend is de visie van de gemeenten nu verder geconcretiseerd:

De gemeenten gaan zowel zelfstandig, als gezamenlijk invulling geven aan de doelstelling dat mensen zoveel mogelijk deel uit maken van het gewone maatschappelijke verkeer op basis van een integrale benadering van wonen, sociaal netwerk en arbeid de, zogenoemde, levensbrede benadering. Hierbij wordt primair ingezet op preventie en aanbod wat, wanneer mogelijk, dichtbij aanwezig is.

Bij het opstellen van deze visie was het uitgangspunt dat in 2020 de verantwoordelijkheid voor BW en MO zou worden door-gedecentraliseerd naar de individuele gemeenten.

In de afgelopen periode is door het Rijk besloten dat de door-decentralisatie van het BW plaats zal vinden per 2022 en MO, mede afhankelijk van de ervaringen met BW, mogelijk in 2026.¹ Komende periode wordt een aantal zaken uitgewerkt op het gebied van BW én zal er ook gekeken worden naar verdere innovatie van BW en MO. Nadere uitwerking op het gebied van MO zullen op een later te bepalen moment opgepakt worden, wanneer meer duidelijkheid is op landelijk/ bovenregionaal niveau.

Wat is er gedaan afgelopen 2 jaar

Uitgaande van de regionale beleidsvisie 2018-2020 zijn de volgende punten uitgewerkt:

- De toegang voor BW is overgenomen van de aanbieders en ligt nu bij gemeente Den Haag. Afgesproken is dat de lokale consulent aansluit bij het beoordelingsgesprek met cliënt om zo een integrale beoordeling te borgen en lokale aansluiting te garanderen.

In het toegangsproces is nu mogelijk een indicatie voor begeleiding te krijgen in plaats van een intramurale indicatie.

- Externe dagbesteding voor Haagse inwoners is in 2018 in Den Haag opgenomen in het bestaande maatwerk-arrangement (MWA). Vanaf 2020 zal de begeleiding en dagbesteding voor cliënten van BW en MO voor de hele regio opgenomen worden in een integraal ondersteuningsmodel (MWA 2020).
- De wachtlijsten zijn aangepakt door o.a. het vormgeven van wachtlijstbeheer en het zover als mogelijk afbouwen van de wachtlijsten.
- Het cliëntbelang is voortgezet op het niveau van beleid. De regionale cliëntenklankbordgroep behoudt zijn regionale functie waarbij, naast Den Haag, ook Leidschendam-Voorburg namens de regio is aangesloten.
- Er is een inventarisatie gedaan naar waar cliënten in de opvang en beschermd wonen vandaan komen (instroomanalyse) en er staat een vervolg analyse gepland om te onderzoeken waar zij gaan wonen (bij familie, in de herkomstgemeente etc.) bij uitstroom (uitstroomanalyse).
- Met de woningcorporaties zijn de afspraken betreffende de verdeling van de convenantwoningen geactualiseerd en is er regionaal een samenwerkingsverband om te komen tot afspraken met woningcorporaties.

¹ Ledenbrief VNG 'Doordecentralisatie en nieuw verdeelmodel MO, BW en BG' van 17 juli 2019

Komst regionale projectleider

Vanaf mei 2019 is een regionale projectleider Beschermd Wonen Maatschappelijke Opvang gestart. Zij taken zijn o.a. de inventarisatie van de huidige situatie rondom BW/MO, het in kaart brengen van de raakvlakken met andere beleidsterreinen, de ondersteuning en versterking bieden aan de verschillende samenwerkingen en het vormgeven van toetsbare doelen.

Doelgroep

Om u inzicht te geven in de doelgroep van BW en MO treft u hieronder de cijfers in de regio:

Cijfers Beschermd Wonen

In de weergave van de cijfers BW wordt er onderscheid gemaakt tussen kernaanbieders en sectorvreemde aanbieders. Kernaanbieders zijn de aanbieders die op basis van subsidie zorg in natura leveren. Sectorvreemde aanbieders zijn instellingen die wel inwoners huizen met een Beschermd Wonen-indicatie, maar waarbij andere problematiek meer op de voorgrond aanwezig is, bijvoorbeeld dementie.

Hiernaast is te zien hoeveel plekken er in de regio beschikbaar zijn voor BW. Een plek wordt of via zorg in natura (ZIN) of via een persoonsgebonden budget (PGB) gefinancierd.

	PGB	ZIN	Totaal
Kernaanbieders BW		1007	1007
Sectorvreemde aanbieders		72	72
Diverse aanbieders	275		275
Totaal	275	1079	1354

In totaal zijn er dus 1354 plekken BW te verdelen over de doelgroep uit de gehele regio. De 275 diverse aanbieders, zijn de aanbieders die thuiswonenden voorzien gefinancierd met een PGB.

Deze 1354 plekken zijn verdeeld over verschillende aanbieders die zich verspreid hebben gevestigd door de regio heen. Zo is hieronder te zien dat de intramurale plekken – de plekken waar iemand bij de zorginstelling verblijft – verspreid zitten over 93 locaties bij 6 verschillende zorgaanbieders.

Categorie	Aantal aanbieders	Product	Aantal plekken totaal	Aantal locaties
Kernaanbieders BW	6	Intramurale plekken	1007	93
Kernaanbieders BW	5	Dagbesteding intramuraal	323	
Kernaanbieders BW	3	Dagbesteding extramuraal regio	56	
Kernaanbieders BW	4	Pakket instelling	29	4
Sectorvreemde aanbieders	12	Intramurale plekken	72	12
Sectorvreemde aanbieders	6	Dagbesteding sectorvremd	46	6
PGB		Thuiswonend	275	
Totaal				

Wachttijst Beschermd Wonen

De gemeente voert een actief wachttijst beheer. Hierna de actuele cijfers van de wachttijst BW.

Plaats	Aantal cliënten	Percentage
Den Haag	178	68%
Leidschendam-Voorburg	22	8%
Rijswijk	4	2%
Wassenaar	4	2%
Zoetermeer	25	10%
Buiten regio	27	10%
Leeg	3	1%
Totaal	263	100%

Cijfers Maatschappelijke Opvang

Het aantal verstrekte nachtopvangpassen per unieke cliënten maakt zichtbaar hoeveel mensen gebruiken maken van MO op jaarbasis.

Jaartal	Aantal verstrekte nachtopvangpassen aan unieke cliënten
2015	767
2016	997
2017	985
2018	1062
2019 jan t/m april	631

Ook is de verdeling per gemeente bijgehouden. Zo is over het jaar 2018 duidelijk hoeveel Rijswijkse inwoners momenteel een unieke nachtopvangpassen heeft.

2018						
	Den Haag	Zoetermeer	Leidschendam-Voorburg	Rijswijk	Wassenaar	
Geslacht						
Man		127	62	42	4	
Vrouw		60	47	27	2	
Totaal	691	187	109	69	6	1062
Percentage van het totaal	65%	18%	10%	6%	1%	100%

Als gekeken wordt naar de percentages, dan is dit in lijn met de verdeling van het aantal inwoners in de regio.

Toekomstige stappen

Lokale invulling Beschermd Wonen

Gemeenten zetten in op preventie zodat mensen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen (blijven) wonen. Om dit te realiseren worden indien nodig extra nieuwe lokale voorzieningen gecreëerd, dan wel bestaande voorzieningen uitgebreid voor de doelgroep. Gemeenten gaan lokaal invulling geven aan de toegang tot voorzieningen. Hierbij wordt gekeken naar de levensbrede ondersteuningsstructuur.

Toekomstige informatievoorziening

Zodra het regionale uitvoeringsplan gereed is zal deze met de Raad gedeeld worden. In dit uitvoeringsplan staat het tijdspad nader toegelicht en zijn momenten benoemd waar de Raad betrokken gaat worden voor besluitvorming.

Regionale invulling Beschermd Wonen

De gemeenten gaan op regionaal niveau samenwerken als het gaat om: kennisuitwisseling, toeleiding tot een passende voorziening, regionale voorzieningen en in de afstemming met andere regio's.

Kennisuitwisseling

De problematiek van deze doelgroep is zeer divers. De kennis die nodig is om te komen tot een juiste formulering van de behoefte is dan ook zeer specifiek. Gemeenten gaan gezamenlijk na op welke wijze hier invulling aan gegeven zal worden.

Toeleiding tot een passende voorziening

De gemeenten zullen komende tijd afspraken maken over de wijze van toeleiding naar een passende regionale voorziening.

Regionale voorzieningen

Bij de toeleiding naar een regionale voorziening zal er rekening gehouden worden met het soort begeleiding dat een cliënt nodig heeft en de facilitaire randvoorwaarden die noodzakelijk zijn om de kwaliteit van de voorziening te borgen.

Afstemming met andere regio's

Zowel op het gebied van wonen als ook aanbod in het kader van MO en BW etc. zal afstemming gezocht worden met (omliggende) regio's om deze zaken waar nodig op elkaar af te stemmen.

Financieel tijdspad

Op basis van de Wmo 2015 kunnen inwoners in aanmerking komen voor een maatwerkvoorziening Beschermd Wonen. De gemeente Den Haag fungeert in dit kader tot 2022 als Centrumgemeente voor de Zorgregio Maatschappelijke Ondersteuning waartoe de gemeenten Leidschendam-Voorburg, Wassenaar, Zoetermeer en Rijswijk behoren. De centrumgemeente ontvangt de middelen voor Beschermd Wonen en voor Maatschappelijke Opvang.

Vanuit het Rijk is aangegeven dat de middelen, verspreid over de komende 10 jaar, herverdeeld gaan worden. Belangrijk is het om gedurende deze tijd het bestaande aanbod, de rechten van de cliënt en de continuïteit van de ondersteuning te waarborgen.

Om deze reden hebben de gemeenten zich voorgenomen gezamenlijk op te trekken deze komende periode. Het is immers nog onduidelijk of de financiën parallel zullen lopen met de uitstroom van bestaande cliënten en de instroom van nieuwe. De financiering van de specialistische voorzieningen en de wijze waarop omgegaan zal worden met de financiering in het geval van afwijkingen zijn vastgelegd in het convenant.

Aandachtspunten

Nieuwe cliënten

Vanaf 1-1-2022 worden de gemeenten zelf verantwoordelijk voor nieuwe cliënten. In de meicirculaire 2020 wordt aangegeven welke bedragen iedere gemeente gaat krijgen op basis van het objectieve verdeelmodel.

Uitgangspunt is dat de kosten voor voorzieningen, welke door de gemeenten lokaal worden georganiseerd, volledig voor rekening van de betreffende gemeente zijn. Wat betreft de regionale voorzieningen zullen de regiogemeenten nadere afspraken maken over hoe om te gaan met de gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Verschuiving van intramuraal naar een vorm van zelfstandig wonen

De doelstelling is dat in de toekomst meer mensen zelfstandig kunnen gaan wonen. Dit sluit aan op de visie van de Commissie Toekomst Beschermd Wonen (2015), die sociale inclusie als hét uitgangspunt heeft: Cliënten maken zoveel mogelijk deel uit van het gewone maatschappelijke verkeer. Aansluitend hierop is het regionale uitgangspunt dan ook 'Zelfstandig wonen, tenzij...'

Naast dit uitgangspunt in de regionale visie hebben de regionale bestuurders van de regio aangegeven de volgende randvoorwaarden belangrijk te vinden bij de doorontwikkeling:

- Borgen van continuïteit van ondersteuning. Een cliënt mag niet lijden onder systeemaanpassingen;
- Ondersteuning moet zoveel mogelijk op de eigen woonplek beschikbaar zijn;
- Lokaal waar het kan, regionaal waar het moet.

De bestuurders zien de komende doorontwikkeling van Beschermd Wonen en de Maatschappelijke Opvang als een gezamenlijke uitdaging.

Effecten op andere regelingen

Wanneer een cliënt als inwoner ingeschreven wordt in een gemeente kan hij/zij mogelijk ook aanspraak maken op andere voorzieningen. Hierbij kan het bijvoorbeeld gaan om aanspraak op andere als Wmo-voorzieningen, Inkomen en/of de Participatiewet. Lokaal zal de integrale samenwerking worden opgezocht en de effecten worden gemonitord, zodat indien nodig, er tijdig gereageerd kan worden.